

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 191

23 јули 2020, четврток

година LXXVI

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
2367. Одлука на Уставниот суд на Република Северна Македонија У. бр. 85/2019 од 8 јули 2020 година.....	2	2372. Одлука за издавање на Лиценца за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија на големо со Мазут (М-1).....	13
2368. Одлука на Уставниот суд на Република Северна Македонија У. бр. 154/2020 од 8 јули 2020 година	3	2373. Решение за стекнување на привремен статус на повластен производител	15
2369. Решение на Уставниот суд на Република Северна Македонија, У. бр. 114/2019 од 11 март 2020 година.....	6	2374. Решение од Комора на извршители на Република Северна Македонија	15
2370. Издвоено мислење на Уставниот суд на Република Северна Македонија	8	Огласен дел	1-64
2371. Решение на Уставниот суд на Република Северна Македонија, У. бр. 209/2020 од 8 јули 2020 година	9		

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

2367.

Уставниот суд на Република Северна Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Северна Македонија, член 28 алинеја 3 и член 70 алинеја 2 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.202/2019), на седницата одржана на 8 јули 2020 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ ОДБИВА барањето на Жарко Бишевац од Скопје, за заштита на слободи и права утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот што се однесуваат на забрана на дискриминација на граѓаните по основ на социјална припадност, повредени со Пресудата ГЖ-3722/18 донесена од Апелациониот суд во Скопје на 27 март 2019 година.

2. СЕ ОТФРЛА барањето на Жарко Бишевац од Скопје, за заштита на слободи и права утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот што се однесуваат на забрана на дискриминација на граѓаните по основ на социјална припадност, повредени со Пресудата ПЛ1-П-1745/17 донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 20 февруари 2018 година, Пресудата ГЖ-2098/18 донесена од Апелациониот суд во Скопје 11 јули 2018 година, Пресудата ПЛ1-П-1740/17 донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 15 мај 2018 година, Пресудата ГЖ-4071/18 донесена од Апелациониот суд во Скопје на 8 ноември 2018 година и Пресудата ПЛ1-П-1746/17 донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 3 април 2018 година.

3. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

4. Жарко Бишевац од Скопје, до Уставниот суд на Република Северна Македонија поднесе барање за заштита на слободи и права утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот што се однесуваат на забрана на дискриминација на граѓаните по основ на социјална припадност, повредени со пресудите означени во точките 1 и 2 од оваа одлука.

Во барањето најнапред се цитираат одредбите од член 8 став 1 алинеја 3, членовите 9, 50, 51 и член 110 алинеја 3 од Уставот, а потоа се наведува: „Имајќи ги во предвид горенаведените одредби, сметам дека со донесените пресуди како конечни управни акти сум ставен во нерамноправна положба и сум дискриминиран по основ на имотната и општествената положба, како и нерамноправно третиран како да сум активен потрошувач на услугата на снабдување со топлина БАЛКАН ЕНЕРѢИ ДООЕЛ Скопје иако со сите средства се обидов да докажам дека на моја штета погрешно се интерпретираат законски одредби и дека и јас треба да имам третман на непотрошувач односно некорисник на услугите на ова правно лице ... Токму тука се чувствувам дискриминиран по основ на социјалниот и општествениот статус, бидејќи сум во категоријата на некорисници и непотрошувачи на услугите на БЕГ, немам склучено Договор, а се третирам како потрошувач, што ме става во нерамноправна положба со сите граѓани на Република Северна Македонија ...“.

Подносителот на барањето предлага да се понишат оспорените пресуди, со што ќе се спречела неговата дискриминација во однос на сите граѓани кои не се корисници на услугите на БЕГ, а претходно Уставниот суд да го запре извршувањето на оспорените пресуди за да се спречело барањето да трпи штета зголемена со дополнителните извршителски трошоци и камата.

5.а) Уставниот суд на седницата утврди дека Пресудата ГЖ-3722/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје на 27 март 2019 година, Жарко Бишевац ја прими на 11 април 2019 година, а ова барање за заштита на слободи права го достави до Уставниот суд на 17 мај 2019 година.

Оттука, Уставниот суд утврди дека има процесни претпоставки за постапување по тој дел од барањето на Жарко Бишевац поднесено до Уставниот суд со оглед дека од доставувањето на Пресудата до поднесувањето на барањето не поминало 2 месеци.

б) Од наведената пресуда на Апелациониот суд во Скопје, Уставниот суд утврди дека, покрај другото, во неа се наведува следното:

„Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба, овој суд најде дека и материјалното право е правилно применето од причина што првостепениот суд од изведените докази правилно утврдил дека тужителот е правен субјект чија основна дејност е дистрибуција на топлинска енергија. Тужениот е сопственик на стан во Скопје, што се наоѓа во колективен објект за домување. Тужениот, односно неговиот стан бил исклучен од мрежата на тужителот со заедничка согласност на двете страни на 01.11.2011 година за што било приложено Барање за исклучување, обострано потпишано. Тужениот сега има статус на исклучен потрошувач, па согласно чл.66 ст.2 в.в. чл.53 ст.2 од Правилата за снабдување со топлинска енергија донесени од страна на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на 30.07.2012 година, од страна на тужителот му бил пресметуван дел од надоместокот за топлинска енергија и тоа надоместок за ангажирана моќност како фиксен дел. Заради наплата на овој надоместок од тужениот, тужителот изготвил и му доставил на тужениот 2 фактури со пресметан износ за овој надоместок и тоа: фактура бр. 510317 08 16 5 на износ од 380,00 денари за месец 08/2016 година сметано од 16.09.2016 година до исплатата и фактура бр. 510317 09 16 6 на износ од 380,00 денари за месец 09/2016 година сметано од 16.10.2016 година до исплатата.

Согласно член 66 став 1 од Правилата за снабдување со топлинска енергија (Сл.весник на РМ бр. 97/2012) со денот на влегување во сила на овие Правила сите претходно исклучени потрошувачи од Системот за дистрибуција на топлинска енергија кои се дел од колективните објекти за домување се должни да склучат договор за снабдување со топлинска енергија со соодветниот снабдувач и да се приклучат на систем за дистрибуција најдоцна со 01.10.2012 година. Согласно член 66 став 2 од Правилата „Сите исклучени потрошувачи на топлинска енергија кои нема да склучат Договор за снабдување со топлинска енергија со соодветниот снабдувач и да се приклучат на системот за дистрибуција најдоцна до 01.10.2012 година, должни се да го плаќаат надоместокот за ангажирана моќност (фиксен дел) од надоместокот за топлинска енергија која се определува согласно Тарифниот систем за топлинска енергија.

Согласно член 53 став 1 од Правилата за условите за снабдување со топлинска енергија (Сл.весник на РМ бр. 97/2012), во колективните објекти за домување каде распределбата на надоместокот се врши преку еден колективен мерен уред може да се врши поединечно исклучување на потрошувачите по нивно барање по претходно добиена согласност на тој колективен објект. Согласно став 2 од истиот член, исклучените потрошувачи од став 1 на овој член, се задолжуваат со плаќање на надоместокот за ангажирана моќност – фиксен дел, надоместок за топлинска енергија кој се определува согласно Тарифниот систем за топлинска енергија.

По оценка на овој суд, правилно првостепениот суд го применил материјалното право кога го применил чл.53 и чл.66 од Правилата за снабдување со топлинска енергија ...

Од напред наведените одредби произлегува дека и покрај тоа што тужениот е исклучен од системот за снабдување на топлинска енергија, сепак има обврска за плаќање на дел од надоместокот за топлинска енергија и тоа надоместок за ангажирана моќност како фиксен дел, во смисла на член 251 став 1 од ЗОО според кој: Доверителот во обврзан однос е овластен да бара од должникот исполнување на обврската, а должникот е должен да ја исполни совесно во сето како што гласи таа. Воедно, обврската исклучените потрошувачи задолжително да го плаќаат овој надоместок произлегува и од одлуката на Уставниот суд на РМ од 22.05.2013 година која била во важност во периодот на кој се однесува предметниот долг, а според која: Исклучените потрошувачи се должни да плаќаат надоместок за ангажирана моќност на потрошувач како пасивен корисник на топлинска енергија.

Апелациониот суд Скопје го ценеше жалбениот навод на тужениот дека првостепенит суд немал во предвид дека во конкретниот случај помеѓу странките не бил склучен никаков договор и дека тужениот не ги користи услугите на дистрибутивниот систем на тужителот, за да се смета за пасивен потрошувач од што би произлегла за тужениот обврската да плаќа ваков надоместок, но го одби како неоснован. Ова од причина што околноста што тужениот е исклучен од системот за снабдување со топлинска енергија и не склучил договор со тужителот не го ослободува тужениот од обврската за плаќање на надоместок за ангажирана моќност, бидејќи согласно Правилата за снабдување со топлинска енергија кои се донесени согласно Законот за енергетика, тужениот се третира како исклучен, односно пасивен потрошувач со самото тоа што тужителот испорачува топлинска енергија во зградата на тужениот како колективен објект за домување, каде распределбата се врши преку еден мерен уред, од каде произлегува и неговата обврска за плаќање на надоместокот ...“

Од образложението на Пресудата ГЖ-3722/18 донесена од Апелациониот суд во Скопје на 27 март 2019 година, Уставниот суд утврди дека обврската за исклучените потрошувачи од дистрибутивната топлинска мрежа, да плаќаат надоместок за ангажирана моќност како фиксен дел, се заснова на Правилата за снабдување со топлинска енергија донесени врз основа на Законот за енергетика.

Имајќи предвид дека Правилата за снабдување со топлинска енергија се однесуваат на сите исклучени потрошувачи од дистрибутивната топлинска мрежа, па и на оние кои немаат склучено договор со БЕГ а живеат во колективни објекти за домување во кои постои еден мерен уред, Уставниот суд оцени дека наведената пресуда не создава нееднаквост на барателот Жарко Бишевац во однос на другите некорисници, непотрошувачи на топлинска енергија, па нема нееднаквост ниту по основ на социјална припадност како што се наведува во неговото барање. Поради тоа, Уставниот суд одлучи барањето на Жарко Бишевац да го одбие согласно член 70 алинеја 2 од Деловникот на Уставниот суд.

6.а) Во врска со пресудите означени во точката 2 од оваа одлука, Уставниот суд ги утврди следните факти:

- Пресудата ПЛ1-П-1745/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 20 февруари 2018 година, Жарко Бишевац ја прими на 19 март 2018 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје;

- Пресудата ГЖ-2098/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје 11 јули 2018 година, Жарко Бишевац ја прими на 15 октомври 2018 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје;

- Пресудата ПЛ1-П-1740/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 15 мај 2018 година, Жарко Бишевац ја прими на 18 јули 2018 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје;

- Пресудата ГЖ-4071/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје на 8 ноември 2018 година, Жарко Бишевац ја прими на 4 декември 2018 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје;

- Пресудата ПЛ1-П-1746/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје на 3 април 2018 година, Жарко Бишевац ја прими на 28 јуни 2018 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје;

- Пресудата ГЖ-3722/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје на 27 март 2019 година, Жарко Бишевац ја прими на 11 април 2019 година, што произлегува од Повратницата за лична достава на Основниот суд Скопје II од Скопје.

б) Според член 51 од Деловникот на Уставниот суд, „Секој граѓанин што смета дека со поединечен акт или дејство му е повредено право или слобода утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот на Република Северна Македонија, може да бара заштита од Уставниот суд во рок од 2 месеци од денот на доставувањето на конечен или правосилен поединечен акт, односно од денот на дознавањето за преземање дејство со кое е сторена повредата, но не подолго од 5 години од денот на неговото преземање.“

Од изнесената деловничка одредба произлегува дека барањето за заштита на слобода или право утврдени во член 110 алинеја 3 од Уставот, а со кое се оспорува поединечен акт, може да се поднесе во рок од 2 месеци од денот на доставувањето на конечен или правосилен поединечен акт до граѓанинот.

Во конкретниот случај, од доставувањето на означените пет пресуди (1. Пресуда ПЛ1-П-1745/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје-примена на 19 март 2018 година; 2. Пресуда ГЖ-2098/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје 11 јули 2018 година-примена на 15 октомври 2018 година; 3. Пресуда ПЛ1-П-1740/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје-примена на 18 јули 2018 година; 4. Пресуда ГЖ-4071/18, донесена од Апелациониот суд во Скопје-примена на 4 декември 2018 година, и 5. Пресуда ПЛ1-П-1746/17, донесена од Основниот суд Скопје II во Скопје-примена на 28 јуни 2018 година), до поднесувањето на ова барање на Жарко Бишевац пред Уставниот суд на 17 мај 2019 година, поминало повеќе од 2 месеци.

Оттука, Уставниот суд утврди дека постојат процесни пречки за постапување по тој дел од барањето, поради што Судот одлучи да го отфрли барањето согласно член 28 алинеја 3 од Деловникот на Уставниот суд.

7. Врз основа на изнесеното, Уставниот суд одлучи како во точките 1 и 2 од оваа одлука.

8. Оваа одлука Уставниот суд ја донесе во состав од претседателот на Судот, Сали Мурати и судиите: Насер Ајдари, Елена Гошева, Никола Ивановски, Јован Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски и Вангелина Маркудова. Во однос на точката 1, оваа одлука е донесена со мнозинство гласови.

У. бр. 85/2019
8 јули 2020 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Сали Мурати, с.р.

2368.

Уставниот суд на Република Северна Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Северна Македонија и членот 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 202/2019), на седницата одржана на 8 јули 2020 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ ПОНИШТУВА Уредбата со законска сила за исплата на паричен надомест за лица ангажирани со договор на дело во органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.102/2020).

2. СЕ СТАВА ВОН СИЛА Решението за запирање на извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на актот, означен во точката 1 од оваа одлука.

3. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

4. Уставниот суд на Република Северна Македонија, по повод иницијативата поднесена од Светскиот македонски конгрес од Скопје, со Решение У.бр.154/2020 од 12 јуни 2020 година, поведе постапка за оценување на уставноста на Уредбата со законска сила за исплата на паричен надомест за лица ангажирани со договор на дело во органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.102/2020), и го запрети извршувањето на поединечните акти или дејствија што се преземени врз основа на наведената уредба затоа што основано се постави прашањето за нејзината согласност со Уставот.

5. Судот на седницата утврди дека, според член 1 од оспорената уредба со законска сила, се уредува висината и начинот на исплата на паричниот надомест по основ на склучен договор за дело на лица ангажирани во органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и градот Скопје.

Според член 2 од оспорената уредба со законска сила, на лицата од членот 1 од оваа уредба со законска сила, им се исплаќа целосен паричен надомест, за време на траењето на вонредната состојба, како и по престанокот на траењето на вонредната состојба до 31 декември 2020 година, доколку лицето со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила не е евидентирано како пријавено вработено лице во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија. Доколку лицето од членот 1 од оваа уредба со законска сила, со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила е евидентирано како пријавено вработено лице во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, му се исплаќа 50% од паричниот надомест кој е определен во договорот за дело, но најмногу во висина од 30.000 денари.

Судот исто така утврди дека според член 3 од Уредбата, оваа уредба со законска сила не се однесува на лицата кои склучиле договор за дело со органите на државната власт, регулаторни тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна државна сопственост, единица на локалната самоуправа и Градот Скопје и правни лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје, за реализација на проекти финансирани или кофинансирани со заеми и средства од странски кредитори, меѓународни донатори и финансиери.

Согласно член 4, оваа уредба со законска сила влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

6. Според член 8 став 1 алинеи 3, 4 и 11 од Уставот на Република Северна Македонија владеењето на правото, поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска и почитувањето на општо прифатените норми на меѓународното право се темелни вредности на уставниот поредок на Република Северна Македонија.

Со членот 9 од Уставот е определено дека граѓаните на Република Северна Македонија се еднакви во слободите и правата независно од полот, расата, бојата на кожата, националното и социјалното потекло, политичкото и верското уверување, имотната и општествената положба. Граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Согласно член 51 од Уставот во Република Северна Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон (став 1). Секој е должен да ги почитува Уставот и законите (став 2).

Според членот 54 од Уставот, слободите и правата на човекот и граѓанинот можат да се ограничат само во случаи утврдени со Уставот (став 1). Слободите и правата на човекот и граѓанинот можат да бидат ограничени за време на воена или вонредна состојба според одредбите на Уставот (став 2). Ограничувањето на слободите и правата не може да биде дискриминаторско по основ на пол, раса, боја на кожа, јазик, вера, национално или социјално потекло, имотна или општествена положба (став 3). Ограничувањето на слободите и правата не може да се однесува на правото на живот, забраната за мачење, на нечовечко и понижувачко постапување и казнување, на правната одреденост на казните дела и казните, како и на слободата на уверувањето, совеста, мислата, јавното изразување на мислата и вероисповеста (став 4).

Членот 125 од Уставот пропишува дека постоењето на вонредна состојба на територијата на Република Македонија или нејзин дел го утврдува Собранието по предлог на претседателот на Републиката, Владата или најмалку 30 пратеници (став 2). Одлуката со која се утврдува постоењето на вонредна состојба се донесува со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници и има важност најмногу 30 дена (став 3).

Согласно член 126 став 2 од Уставот, овластувањето на Владата да донесува уредби со законска сила трае до завршувањето на воената или вонредната состојба, за што одлучува Собранието.

Во Република Северна Македонија, согласно член 125 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија, поради неможноста на Собранието како надлежен орган за прогласување на вонредна состојба да се состане, од страна на претседателот на Република Северна Македонија, донесени се четири последователни одлуки за утврдување на постоење на вонредна состојба заради заштита и спречување со последиците од корона вирусот COVID 19, првата на ден 18.03.2020 година, за период од 30 дена, втората на ден 16.04.2020 година, за период од 30 дена, третата на ден 16.05.2020 година, за период од 14 дена и четвртата на ден 30.05.2020 година во траење од 14 дена, а во моментот кога Собранието ќе биде во можност да се состане му бидат поднесени на потврдување согласно член 125 став 4 од Уставот.

Владата на Република Северна Македонија, повикувајќи се на член 126 став 1 од Уставот, донесува Уредба со законска сила за примена на Законот за даночна постапка за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 79/2020).

Оттука, со уредба со законска сила, при постоење на вонредна состојба, Владата може поинаку да регулира одредени прашања коишто се уредени со важечки закони, може да одредува нови рокови, може да ги менува постојните и да носи нови решенија. Но ваквите овластувања не се неограничени. Имено, Уставот има две уставни ограничувања на овластувањето на Владата да носи уредби со законска сила. Првото е, уредбите да уредуваат неопходни мерки коишто се во функционална врска со директно или индиректно соочување и надминување на причините и последиците од вонредната состојба, со водење сметка мерките да имаат легитимна цел, општествена оправданост, да бидат разумни и пропорционални во светло на што побрзо враќање во редовна состојба (со што во суштина ќе бидат задоволени членовите 125 и 126 од Уставот). Второто ограничување е уредено во членот 54 од Уставот, чие задоволување бара ограничувањето на слободите и правата во вонредна состојба да не може да биде дискриминаторско по основ на пол, раса, боја на кожа, јазик, вера, национално или социјално потекло, имотна или општествена положба. Во вонредна состојба не може да се ограничат правото на живот, забраната на мачење, нечовечко и понижувачко постапување и казнување, правната одреденост на казните дела и казните, како и на слободата на уверувањето, совеста, мислата и вероисповеста.

Со предметната уредба со законска сила, Владата ги уредила висината и начинот на исплата на паричниот надомест по основ на склучен договор за дело на лица ангажирани во органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје, при што за лицето со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила кое не е евидентирано како пријавено вработено лице во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија му се исплаќа целосен паричен надомест, а доколку лицето наведено со оваа уредба со законска сила, со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила е евидентирано како пријавено вработено лице во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, му се исплаќа 50% од паричниот надомест кој е определен во договорот за дело, но најмногу во висина од 30.000 денари, за време на траењето на вонредната состојба, како и по престанокот на траењето на вонредната состојба до 31 декември 2020 година.

Притоа, Владата предвидела дека ова ограничување нема да се однесува на лицата кои склучиле договор за дело со органите на државната власт, регулаторни тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна државна сопственост, единици на локалната самоуправа и Градот Скопје и правни лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје, за реализација на проекти финансирани или кофинансирани со заеми и средства од странски кредитори, меѓународни донатори и финансиери.

Согласно член 642 од Законот за облигационите односи („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/2001, 04/2002, 59/2002, 05/2003, 84/2008, 81/2009, 161/2009 и 123/2013) надоместот се определува со договор, ако не е определено со задолжителна тарифа или со некој друг задолжителен акт (став 1). Ако надоместот не е определен, ќе го утврди судот според вредноста на работата, според нормално потребното време за таква работа, како и според вообичаениот надомест за тој вид работа (став 2). Нарачувачот не е должен да го исплати надоместот пред да ја прегледа извршената работа и да ја одобри, освен ако поинаку е договорено (став 3). Истото важи ако е договорено извршување и предавање на работата на делови (став 4).

Промени во договорните услови за надомест не може да се бараат освен во определени случаи доколку се исполнети услови за раскинување на договорот или измени на договорот поради променети околности. Исто така до промена на надоместокот може да дојде и при евентуално јавување на потреба од извршување на нови работи, кои не биле земени во предвид при склучувањето на договорот.

Покрај законското уредување на ова право, истото може да биде предмет на уредување и со договор склучен помеѓу органите на државната власт, регулаторните тела, агенции, државни комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и лицето ангажирано со договор за дело од друга страна со кои се утврдува висината и начинот на исплата на паричниот надомест.

7. Имено, со ваквото решение содржано во оспорената уредба, државата интервенира во договорни односи во кои едната страна извршува одредена работа за другата, а другата се обврзала да и исплати надоместок за таквата извршена работа, односно материјала што се уредува е исклучиво помеѓу страните на склучениот договор согласно Законот за облигациони односи.

Ваквата мерка предвидена со уредбата со законска сила, доколку се гледа од аспект на економските последици и буџетските тешкотии предизвикани од пандемијата на коронавирусот Covid-19, неспорно дека има легитимна цел, меѓутоа се доведува во прашање нејзината пропорционалност. Ова од причина што принципот на владеештето на правото при носење на уредби со законска сила подразбира задолжително почитување на начелото на пропорционалност. Ова основно начело во суштина претпоставува пропишување и преземање на мерки за заштита на јавниот интерес само во мера којашто е сразмерна на заштитата на човековите права и слободи или со други зборови, ограничувањето на одредени права и слободи може да се изврши само доколку е неопходно за заштита на јавниот интерес и тоа ограничување не смее да биде прекумерно односно несразмерно на интересот којшто се заштитува.

Дополнително на ова, треба да се има во предвид и фактот дека дел од лицата кои се опфатени со оспорената уредба извршуваат определена работа и во предвидениот период во кој им се ограничува правото на исплата на паричен надоместок односно не само додека трае вонредната состојба, туку заклучно со 31 декември 2020 година што е прекумерно и непропорционално на целта којашто треба да се постигне. Имено, ваквото нормирање на одредбите од Уредбата со законска сила, истата ја прави спротивна на член 126 став 2 од Уставот според кој овластувањето на Владата да донесува уредби со законска сила трае до завршувањето на вонредната состојба, за што одлучува Собранието.

Оттука, со одредбата во членот 2 на оспорената уредба со законска сила, се ограничуваат правата на ангажираните лица со договор на дело во органите на државната власт, регулаторните тела, агенциите, државните комисии, правните лица во целосна сопственост на државата, единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје и правните лица основани од единиците на локалната самоуправа и Градот Скопје, кои со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила се евидентирани како пријавени вработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, а кои се однесуваат на ограничување на исплатата на паричниот надомест, наспрема ангажираните лица со договор на дело кои со денот на влегувањето во сила на оваа уредба со законска сила се

евидентирани како пријавени вработени лица во Агенцијата за вработување на Република Северна Македонија, со што истата нема правен легитимитет, затоа што не наоѓа правна основа во Уставот, бидејќи одредбата е нејасна, недоволно дефинирана и определлива така што во отсуство на прецизни и јасни критериуми го доведува во прашање начелото на владеење на правото од член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, како и правната сигурност на граѓаните во однос на остварувањето на нивните слободи и права, загарантирани со Уставот.

Исто така, ако се имаат предвид причините и целта којашто сакала да се постигне со прогласувањето на вонредната состојба, а тоа е да спречи ширењето на коронавирусот и заштити населението од последиците по здравјето од тоа ширење, неспорно може да се заклучи дека овластувањата на Владата да донесува уредби со законска сила, треба да бидат во контекст на остварување на таа цел, односно во функција на преземање на мерки со кои ќе се пресретне брзо ширење на заразата и мерки во функција на навремено дејствување заради справување и заштита на населението од последиците од ширењето на коронавирусот.

8. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точките 1 и 2 од оваа одлука.

9. Оваа одлука Судот ја донесе во состав од претседателот на Судот, Сали Мурати и судиите: Насер Ајдари, Елена Гошева, Никола Ивановски, Јован Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски и Вангелина Маркудова.

У. бр. 154/2020
8 јули 2020 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Сали Мурати, с.р.

2369.

Уставниот суд на Република Северна Македонија, врз основа на членот 110 од Уставот на Република Северна Македонија и членот 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 202/2019) на седницата одржана на 11 март 2020 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. НЕ СЕ ПОВЕДУВА постапка за оценување на уставноста на член 68 став 3 од Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2016, 142/2016 и 233/2018).

2. Оливер Давидовски од Скопје, до Уставниот суд на Република Северна Македонија поднесе иницијатива за поведување постапка за оценување на уставноста на одредбата од Законот означен во точката 1 на ова решение.

Според подносителот на иницијативата основано можело да се постави прашањето за согласноста на оспорената одредба од Законот со член 8 став 1 алинеја 3 по однос на правната сигурност како елемент на владеењето на правото и со член 9 став 2 од Уставот дека, граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Ова од причини што со оспорената законска одредба се предвидувало единствено за доверителот кој имал побарување, а кое произлегувало од давање на комунални услуги, “по исклучок” предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог за одредени износи и тоа: за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 15.000,00 денари и за

телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, да се поднесе непосредно до нотарот, без плаќање на обврската за судска такса.

Притоа, спротивно на Законот за судски такси и тоа членот 2, член 3 став 1, член 4 ставови 1 и 2, членот 5, членот 6, членот 8, членот 11, член 13 ставови 1 и 2 и член 27 став 3, каде што се предвидувало извесни ослободувања и ослободување од обврската за плаќање на судска такса само за одредена категорија на граѓани, кои поради својата најчесто социјална положба, би се нашле во ситуација да не можат да го остварат своето загарантирано право да побараат судска заштита, со оспорената одредба со која било утврдено да не се плати судска такса, се доведувале во привилегирана положба само давателите на комунални услуги кои најчесто биле правни субјекти кои уживале монопол во сферата на давањето на услуги а притоа со своето работење остварувале значајни приходи и не било во ред токму тие да бидат на одреден начин „привилегирани“ со давање на право кое што претходно никогаш и не постоело и во овие постапки да бидат ослободени од плаќање на судската такса.

Понатаму, подносителот на иницијативата ги цитира член 146 став 2 од Законот за парничната постапка каде било определено дека судот немало да постапува по тужба ниту да преземе друго дејствие ако не била платена судската такса, како и членот 417-а од истиот закон, според кој судот немало да издаде платен налог ако тужителот не ја плати судската такса. Тужбата ќе се сметала за повлечена ако тужителот во рок од 8 дена од денот на поднесувањето не ја платил судската такса.

Во иницијативата се наведува и дека воопшто не било јасно од каде била потребата и општествената оправданост да се предвиди една ваква нерамноправна обврска за странките кои учествуваат како доверители во постапките за издавање на нотарски налог пред нотарите односно зошто се привилегира токму доверителот кој пружа комунални услуги во ситуација кога сите други физички и правни лица задолжително подлежат на обврска да платат судска такса.

Поради наведените причини, подносителот на иницијативата предлага Уставниот суд да поведе постапка за оценување на уставноста на оспорената законска одредба и истата да ја укине.

3. Судот на седницата утврди дека според член 68 став 3 од Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2016, 142/2016 и 233/2018), по исклучок од ставот 2 на овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител за побарување кое што произлегува од комунални услуги и тоа:

- за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари,

- за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 15.000,00 денари и

- за телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, се поднесува непосредно до нотарот, без плаќање на обврската за судска такса.

4. Според член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, владеењето на правото е темелна вредност на уставниот поредок на Република Северна Македонија, а според алинејата 8 од наведениот член од Уставот, хуманизмот, социјалната правда и солидарноста, е исто така темелна вредност на уставниот поредок.

Согласно член 9 став 2 од Уставот, граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Во членот 1 од Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 72/2016, 142/2016 и 233/2018) се уредуваат организацијата на нотаријатот како јавна служба и неговите органи, постапката за именување и разрешување на нотарите, делокругот на работа и службените дејствија на нотарите, овластувањата на нотарите, составувањето на нотарски исправи, надзорот и дисциплинската одговорност на нотарите, како и други прашања кои се однесуваат на нотаријатот.

Во глава V со наслов: „Нотарски платен налог“ и поднаслов: „Предлог за издавање на решение за нотарски платен налог“ систематизиран е оспорениот член 68 став 3 од Законот за нотаријатот.

Членот 68 од Законот гласи:

Предлог за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојна исправа се поднесува до нотарот на чие подрачје е живеалиштето, односно престојувалиштето на должникот-физичко лице, односно седиштето на должникот-правно лице (став 1).

Предлог за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојна исправа, приговорот против решението со кое е издаден нотарски платен налог или по однос на одлуката за трошоците, приговорот против решението на нотарот со кое се отфрла предлогот како неуреден, предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, приговорот против решението на нотарот за укинување на потврдата за правосилност и извршност, приговорот против одлуката на нотарот со која се одбива предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, жалбата против решението на судот, задолжително ги составува адвокат и содржат адвокатски печат и потпис, освен доколку доверител е Република Македонија (став 2).

По исклучок од ставот (2) на овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител за побарување кое произлегува од комунални услуги и тоа:

- за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари,

- за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 15.000,00 денари,

- за телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, се поднесува непосредно до нотарот, без плаќање на обврската за судска такса (став 3).

По исклучок од ставот (2) на овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или осигурително друштво, не мора да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис, доколку вредноста на побарувањето во веродостојната исправа е под 10.000 евра (став 4).

Со предметната иницијатива се оспорува ставот 3 на членот 68 од Законот.

Со член 68 став 1 од Законот се уредува до кого се поднесува предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог, а тоа е непосредно до нотарот, а со ставот 2 на членот од Законот, во кој се наведени поднесоците коишто се доставуваат до нотарот, се наведува и дека тие треба да бидат составени од адвокат и да содржат адвокатски печат и потпис, освен доколку доверител е Република Македонија.

За разлика од претходно уреденото со член 68 став 2 од Законот, законодавецот со ставот 3 на оспорениот член 68 од Законот, уредил исклучок на начин што предлогот за издавање на решение за нотарски платен

налог од страна на доверител за побарување кое што произлегува од комунални услуги, не мора да бидат составен од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис, туку се поднесува непосредно до нотарот, како и без обврската за плаќање на судска такса.

Од анализата на оспорената законска одредба произлегува дека доверителот нема обврска да плати судска такса, кога станува збор за парично побарување од веродостојна исправа до износите наведени во ставот 3 на членот 68 од Законот и тоа: за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 15.000,00 денари, за телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари. Тоа значи дека над тие износи, доверителите ќе бидат во обврска да платат судска такса.

Според тоа, овој исклучок, законодавецот го уредил само до износите наведени во алинеите 1, 2 и 3 на оспорениот член 68 став 3 од Законот, што значи немањето на обврска за доверителите за плаќање на судска такса, нема да се однесува за парично побарување од веродостојни исправи, над тие износи.

Законодавецот со член 75 став 3 од Законот за нотаријатот, уредил дека наградата и надоместокот на трошоците коишто доверителот му ги платил на нотарот и адвокатот се трошоци на постапката коишто треба должникот да му ги плати на доверителот.

Оттука произлегува дека судските такси коишто се трошоци на постапката пред нотар, коишто доверителот ги платил, истите ќе може да ги побарува од должникот во постапка за извршување, доколку должникот не го исполнил долгот или пак го исполнил но откако веќе било издадено решение за нотарски платен налог.

Според тоа доверителите кои платиле судски такси, истите притоа ќе ги повратат од должникот, имајќи во вид дека согласно погоре наведениот член 75 од Законот, судските такси се трошоци коишто должникот треба да му ги плати на доверителот.

Правната ситуација која што пак произлегува од оспорениот член 68 став 3 е таква што должниците нема да бидат во обврска на доверителот да му платат судски такси, бидејќи и за самите доверители Законот не предвидел обврска за плаќање на судски такси.

Видно од содржината на член 68 став 3 од Законот за нотаријатот, се согледува дека клучно за ваквата определба на законодавецот се видот на услугите за кои доверителот побарува наплата од должникот, а тоа се комунални услуги.

Имено со цел да се олесни положбата на должниците и спречување на настанување на дополнителни трошоци за нив во случаите кога од некои причини граѓаните не ја платиле фактурата за комунални услуги по која доверителот повел постапка пред нотар за издавање на решение за нотарски платен налог.

Меѓутоа, законодавецот со оспорениот член 68 став 3 од Законот, ги определил границите на износите до кои доверителот нема да плати судски такси.

Имајќи во вид дека во конкретниот случај, станува збор за трошоци коишто треба да ги плати должникот (член 75 став 3 од Законот) произлегува дека доверителот доколку имал обврска да ги плати и ги платил, истите ќе ги поврати од должникот, а доколку немал обврска да ги плати и не платил, разбирливо и должникот нема обврска да му ги надомести, од што јасно произлегува која е интенцијата за вака уредното законско решение кое се оспорува со иницијативата, а тоа е олеснување на положбата на граѓаните-должници доколку се најдат во ситуација да не ги исполнат своите парични обврски спрема доверителите за комуналните услуги коишто им биле испорачани.

Ние ги имавме предвид наводите од иницијативата дека со оспорениот член од Законот, се доведувале во привилегирана положба само доверителите - даватели на комунални услуги кои најчесто биле правни субјекти кои уживале монопол во сферата на давањето услуги а притоа со своето работење остварувале значајни приходи, меѓутоа Судот оцени дека во конкретниов случај, не станува збор за привилегија на едни доверители на штета на други доверители, имајќи во вид дека во секој случај, судските такси коишто се трошоци на постапката пред нотар, се трошоци на постапката коишто треба должникот да му ги плати на доверителот, па оттука доверител кој ги платил тие трошоци ги надоместува од должникот, а доверител кој не платил, нема ниту право да бара нивно надоместување.

Притоа, сите доверители кои побаруваат комунални услуги до наведените износи од оспорениот член од Законот, немаат обврска да плаќаат судски такси, а до тие износи и за должниците нема обврска истите да му ги надоместат на доверителите, и обратно, над тие износи за сите доверители останува обврската за плаќање на судски такси, а со тоа и правото истите да ги повратат од должниците, од кои причини Судот оцени дека оспореното законско решение не имплицира повреда на член 9 став 2 од Уставот, според кој граѓаните пред Уставот и законите се еднакви.

Ова дотолку повеќе што не гледаме содржина која што ги дели граѓаните на граѓани кои ќе треба да ги платат судските такси и граѓани кои не треба да ги платат судските такси до истите долгувани износи и за истиот вид на услуги.

Што се однесува до прашањето поставено со иницијативата, која била општествената потреба за ваквото законско решение, законодавецот тргнувајќи од видот на услугите коишто ги добиваат граѓаните, кои се услуги како неопходна потреба на сите граѓани - без исклучок, односно услуги без кои не може да функционира секојдневниот живот на граѓаните во општеството, законодавецот оценил за потребно да им ја олесни положбата и тоа на сите граѓани, во случаите кога не ги подмириле фактурите за испорачаните услуги коишто се секојдневна потреба, а до утврдените неплатени износи во фактурите и да не ги оптовари граѓаните со дополнителни трошоци за судски такси, но, не и над утврдените износи.

Според горенаведеното не станува збор за услуги коишто не се неопходни, непотребни или претерани, туку услуги без кои не може да функционира секојдневниот живот на граѓаните во едно социјално демократско општество, како што се вода, смет, електрична или топлинска енергија, но и услугите за телефонијата, мобилните оператори или кабелски оператори, бидејќи сите граѓани имаат право да ги следат збиднувањата во општествениот живот и да бидат информирани за случувањата од секојдневното општествено живеење, а во едно современо демократско општество тоа не може да се смета за непотребна, излишна или претерана услуга.

Понатаму, судските такси се приход на буџетот на Република Македонија.

Членот 33 од Уставот уредува дека секој е должен да плаќа данок и други јавни давачки и да учествува во намирување на јавните расходи на начин утврден со закон.

Тоа значи дека учеството на граѓаните во намирување на јавните расходи, Уставот препуштил да го уреди законодавецот со закон, па така законодавецот согласен овластувањето од член 68 став 1 алинеја 3 од Уставот, во конкретниот случај уредил дека граѓаните кои не платиле за услугите наведени во оспорениот член 68 став 3 од Законот, но до определените износи во фактурите, преку необврзувањето на доверителите кои побаруваат пари од граѓаните за неплатените услуги коишто

им ги испорачале, да не плаќаат судски такси пред нотар до наведените неплатени износи, со што во суштина граѓаните се ослободуваат од учеството во намирувањето на јавните расходи до утврдените износи, и тоа е право на законодавецот.

Имено, и во предметот У.бр.14/1999 во кој Судот не повел постапка за оценување на член 11 став 1 од Законот за судски такси („Службен весник на Република Македонија“ број 46/1990, 11/1991, 65/1992 и 20/1995), Судот го изразил следниот став: „Утврдувајќи го начинот на плаќањето на судските такси како вид на јавна давачка, кое овластување произлегува од Уставот, законодавецот определил за што се плаќаат таксите, кој ги плаќа, кој е ослободен од плаќање, вредноста за наплата на таксата, постапката за наплата на неплатената такса итн.“

Имајќи го предвид погоре наведеното, Судот оцени дека во конкретниот случај не може да се доведе под уставно сомнение согласноста на оспорениот член 68 став 3 од Законот за нотаријатот со член 8 став 1 алинеја 3 и член 9 став 2 од Уставот.

5. Тргувајќи од наведеното, Судот одлучи како во точката 1 од ова решение.

6. Ова решение Судот го донесе со мнозинство гласови во состав од претседателот на Судот, Сали Мурати и судиите: Елена Гошева, Никола Ивановски, Јован Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски, Вангелина Маркудова и Владимир Стојаноски.

У. бр. 114/2019
11 март 2020 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Сали Мурати, с.р.

2370.

Врз основа на член 25 став 6 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) по моето гласање против Решението на Уставниот суд У.бр.114/2019 донесено на 11.03.2020 година, го издвојувам и писмено го образложувам следното

ИЗДВОЕНО МИСЛЕЊЕ

Не се согласувам со Решението У.бр.114/2019 на Уставниот суд донесено на 11 март 2020 година со кое одлучи да не се поведе постапка за оценување на уставноста на член 68 став 3 од Законот за нотаријатот („Службен весник на Република Македонија“ бр.72/2016, 142/2016 и 233/2018), образложувајќи дека во конкретниот случај не можело да се доведе под уставно сомнение согласноста на оспорениот член од Законот за нотаријатот со член 8 став 1 алинеја 3 и член 9 став 2 од Уставот.

Спротивно на овој став на Судот, сметам дека ставот 3 на членот 68 од Законот не е во согласност со темелната вредност на уставниот поредок владеење на правото утврдена во член 8 став 1 алинеја 3, темелна вредност на уставниот поредок слобода на пазарот и претприемништвото утврдена во член 8 став 1 алинеја 7, член 33 во кој е утврдено дека секој е должен да плаќа данок и други јавни давачки и да учествува во намирување на јавните расходи на начин утврден со закон, член 51 во кој е утврдено дека во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите, како и со член 55 со кој се гарантира слободата на пазарот и претприемништвото (став 1), Републиката обезбедува еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот, Републиката презема мерки против монополската положба и

монополското однесување на пазарот (став 2), слободата на пазарот и претприемништвото можат да се ограничат со закон единствено заради одбраната на Републиката, зачувување на природата, животната средина или здравјето на луѓето (став 3) од Уставот.

Од анализата на Законот за нотаријатот кој е донесен во 2016 година објавен во („Службен весник на Република Македонија“ бр.72/2016) видно е дека во членот 68 став 3 не било предвидено на доверител за побарување од комунални услуги да биде ослободен од плаќање на обврска за судска такса. Напротив во членот 77 и член 71 став 8 било утврдено дека во постапка пред нотар се плаќа судска такса согласно Законот за судски такси, односно ако доверителот не ја плати судската такса во рок од 8 дена нотарскиот платен налог ќе се смета за повлечен.

Меѓутоа во 2018 година со измените и дополнувањата на Законот за нотаријатот во членот 68 став 3 се предвидува:

„По исклучок од ставот 2 на овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на доверител за побарување кое произлегува од комунални услуги и тоа:

- за вода, смет и одржување на заеднички простории за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари,

- за електрична или топлинска енергија за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 15.000,00 денари,

- за телефонија, мобилни оператори или кабелски оператори за парично побарување од веродостојни исправи во вкупен износ до 6.000,00 денари, се поднесува непосредно до нотарот, без плаќање на обврската за судска такса“.

При тоа за одбележување е дека во Образложението на Владата доставено до Собранието кон Предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за нотаријатот не се дадени никакви објаснувања во врска со причините за ослободување од обврска за плаќање на судски такси од страна на доверителите за побарувања кои произлегуваат од комунални услуги.

Видно од компарираниите одредби сметам дека новото законско решение утврдено во членот 68 став 3 очигледно не обезбедува еднаква правна положба на сите субјекти на пазарот односно доверителите кои се ослободуваат од обврска за плаќање на судска такса за побарувања од комунални услуги се ставаат во привилегирана правна положба во однос на сите други правни лица доверители во постапка пред нотар.

Ова дотолку повеќе што со оспорената одредба во конкретниот случај се ослободуваат од плаќање на судска такса доверители даватели на комунални услуги кои остваруваат значителни приходи и кои можат да ги платат судските такси во постапка пред нотар.

Јас не можам да се согласам и со ставот на Судот изразен во образложението на Решението дека „Видно од содржината на членот 68 став 3 од Законот за нотаријатот се согледува дека клучно за ваквата определба на законодавецот се видот на услугите за кои доверителот побарува наплата од должникот, а тоа се комунални услуги. Имено со цел да се олесни положбата на должниците и спречување на настанување на дополнителни трошоци за нив во случаите кога од некои причини граѓаните не ја платиле фактурата за комунални услуги по која доверителот повел постапка пред нотар за издавање на решение за платен налог“, ниту пак со Мислењето на Владата дека „ослободувањето од плаќање на судска такса е пропишано со цел олеснување на положбата на должниците и спречување на дополнителни трошоци за нив доколку заборавиле или не биле известени дека не платиле некоја фактура за комунална услуга“. Ова поради тоа што согласно член 33 од

Уставот секој е должен да плаќа данок и други јавни давачки и да учествува во намирувањето на јавните расходи на начин утврден со закон.

Врз основа на изнесеното сметам дека Уставниот суд требаше да поведе постапка за оценување на уставноста на оспорената одредба од Законот за нотаријатот.

Судија
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Јован Јосифовски, с.р.

2371.

Уставниот суд на Република Северна Македонија, врз основа на член 110 од Уставот на Република Северна Македонија, член 27 и член 71 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 202/2019), на седницата одржана на 8 јули 2020 година, донесе

РЕШЕНИЕ

1. СЕ ПОВЕДУВА постапка за оценка на уставноста на Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба, бр.44-5217/1 од 9 јуни 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.154/2020),

2. СЕ ЗАПИРА извршувањето на поединечните акти или дејствија донесени, односно преземени врз основа на Уредбата со законска сила означена во точката 1 од ова решение.

3. НЕ СЕ ПОВЕДУВА ПОСТАПКА за оценка на уставноста на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба, број 44-2813/1 од 3 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 90/2020).

4. „Куба Либре“ ДООЕЛ Охрид, од Охрид, „Потпеш Компани“ ДОО Охрид од Охрид, „Кадмо плажа и Клуб“ ДООЕЛ Охрид, од Охрид, застапувани од Адвокатско друштво Гоцо, Кичеец и Новаковски, од Охрид поднесоа иницијатива до Уставниот суд на Република Северна Македонија за поведување постапка за оценка на уставноста на уредбите означени во точките 1 и 3 од ова решение.

Според наводите во иницијативата, подносителите на иницијативата се правни лица кои веќе подолг временски период вршат дејност како угостителски објекти на плажи на охридското крајбрежје. Иницијално објектите биле изградени во согласност со проект наложен од страна на закуподавачот, по склучување на договори за закуп во траење од по 5 години (секој за предметната плажа) по завршување на постапка за јавно наддавање. По истекот на овие први договори било спроведено ново јавно наддавање, каде подносителите повторно биле најповолните понудувачи и повторно биле склучени договори за закуп од 5 години. По истекот на периодот определен во овој втор по ред закуп, со значително задоцнување од страна на надлежните органи во јули 2018 година била започната нова постапка за јавно наддавање за трет период од 5 години. Овие постапки за јавно наддавање до денес се уште не биле финално завршени поради голем број на пропусти во спроведувањето.

Во однос на оспорените уредби со законска сила истите немале никаква врска со вонредната состојба која била прогласена во државата поради епидемијата со Ковид-19. Имено, градежното земјиште и урбанизмот немаат допирна точка ни тематски, ни контекстуално со справување со епидемија на заразна болест.

Меѓу другото, службите надлежни за урбанизам и градежно земјиште на локално ниво практично не функционираат (не се издаваат ни одобренија за градење, постапките за легализација се ефективно запрени и слично). Прво поради т.н. мораториум на градење неформално беше речиси целосно запрена активноста на овие сектори, за потоа поради епидемијата уште повеќе да е блокирано работењето на надлежните органи од секторот за урбанизам. Понатаму, фактот дека уредбите се однесуваат на материја којашто нема допирна точка со спречување на ширење на епидемијата Ковид-19 значи дека уредбите се косат со член 15 став 1 од Европската конвенција за човекови права, каде е предвидено дека мерките коишто се преземаат во вонредна состојба мора да се во согласност со барањата кои ги наложува конкретната вонредна состојба. Имајќи го предвид член 15 став 1 од ЕКЧП јасно било дека мерките на Владата т.е. уредбите со законска сила мора да се однесуваат директно на справување со ширење на епидемијата со Ковид-19. Од овој аспект подносителите на иницијативата сметаат дека Владата на Република Северна Македонија ги пречекорила своите овластувања со донесувањето на оспорените уредби.

Во Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба донесена на седница на Владата од 03.04.2020 година директно било предвидено нејзино важење по истек на вонредната состојба, кое меѓу другото само ги привилегира државните органи со пролонгирање на роковите за постапки за јавни наддавања за 60 дена од денот на престанок на вонредната состојба. Додека во Уредбата за дополнување на Уредбата со законска сила донесена на седница на Владата од 10.06.2020 било експлицитно определено дека оваа уредба ќе се применува до 31.12.2020 година. Спротивно на секоја правна логика е уредба со законска сила донесена во рамки на вонредна состојба да произведува правни последици по истекот на вонредната состојба врз основа на која е добиено овластувањето за носење на такви уредби. Постојењето на уредби со законска сила донесени во вонредна состојба кои произведуваат правни последици по истекот на таа вонредна состојба се правен апсурд кој доколку би постоел би значел флангрантно мешање на извршната власт во законодавната што е незамисливо во демократско општество, и е спротивно на член 8 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија.

Воедно, во иницијативата се наведува дека донесувањето на уредби со законска сила кои не соодветствуваат со карактерот на вонредната состојба, нејзиното надминување или ублажување на последиците од неа претставува јасна репресија и нарушување на основните човекови и граѓански права на сите засегнати правни субјекти. Во контекст на опишаниот начин на постапување на Владата надвор од нејзините овластувања се наведува дека согласно член 46 од Законот за градежно земјиште, надлежностите за склучување на договори за закуп, постапки за јавно наддавање во врска со закуп и продажба на државно земјиште се на единиците на локална самоуправа. Во смисол на истото одредбата во член 2-а од Уредбата за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште каде е определено дека се забранува понатамошно вршење на дејност од страна на закупецот е крајно нелогична. Нема никаков основ во Законот за градежно земјиште да се интервенира со уредба за материја којашто е уредена со системскиот Закон за трговски друштва. Понатаму, единствен орган којшто има надлежност да одлучува за забранување на вршење на дејност на еден правен субјект е судот и истото не може да се определи со генерален акт како уредба. Во член 2-б од оваа уредба е наведено дека надзорот над вршењето на дејноста ќе го прави Управата за јавни

приходи и Државниот пазарен инспекторат чии надлежности не се компатибилни со надлежностите на овие органи. Поточно, Управата за јавни приходи и Државниот пазарен инспекторат немаат надлежност да одлучуваат за забрана на вршење на дејност, освен ако тоа не е определено со посебен релевантен *lex specialis*. На кратко, ни Управата за јавни приходи ни Државниот пазарен инспекторат немаат овластување да донесат одлука со која генерално ќе се забрани вршење на дејност на закупецот како правно лице и покрај можноста еден деловен објект да биде затворен привремено поради конкретни пропусти во работењето. Финално, се укажува дека ни Државниот пазарен инспекторат, ни Управата за јавни приходи нема причина да бидат инволвираны во тематика која е класичен пример за граѓански спор.

Уредбите со законска сила се директно врзани со постоечката позитивна регулатива и истите мора да се однесуваат на области и прашања кои се веќе опфатени со важечки прописи. Ова буквално значи дека со уредба со законска сила не може да се креира нова регулатива и уредбата да претставува оригинален извор на правото. Уредбите со законска сила се деривативен извор на правото, во смисол на дообјаснување на примената на определени одредби *vis a vis* конкретната вонредна ситуација и не смее да се користат како алтернатива на измени и дополнувања во постоечки закони.

Како заклучок во иницијативата се наведува дека Владата на Република Северна Македонија ги донела двете уредби со законска сила за време на вонредна ситуација настаната поради глобалната Ковид-19 епидемија и здравствена криза, кои се однесуваат на примената на Законот за градежно земјиште и немаат контактна точка со справување со епидемијата. Конкретните уредби не само што не се во функција со справување на причината за настанување на вонредната состојба или ублажување на реперкусиите од вонредната состојба, туку во нив е предвидено и долго важење по престанувањето на вонредната состојба.

Од овие причини се предлага Судот да поведе постапка за оценка на уставноста на оспорените уредби и истите да ги поништи и со решение, согласно член 27 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, да го запре извршувањето на оспорените уредби.

5. Судот на седницата утврди дека врз основа на член 126 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и член 36 став 1 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 10/10, 51/11, 15/13, 139/14, 196/15, 142/16, 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 98/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 3 април 2020 година, донесе

УРЕДБА СО ЗАКОНСКА СИЛА ЗА ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ВОНРЕДНА СОСТОЈБА

Член 1

Законот за градежно земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/15, 98/15, 193/15, 226/15, 31/16, 142/16, 190/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 275/19) ќе се применува за време на траење на вонредната состојба доколку со оваа уредба со законска сила не е поинаку уредено.

За роковите за преземање на предметите по започнатите постапки со непосредна спогодба и со јавно наддавање на градежно земјиште во сопственост на Ре-

публика Северна Македонија, за преземање на следенето, вршењето и сите активности кои произлегуваат од работите за располагање со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, за преземање на надлежностите за располагање со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, за донесување на Годишната програма, како и за формирање на Комисијата за спроведување на постапки за јавно наддавање и за воспоставување на Електронскиот систем за јавно наддавање на градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, ќе се применуваат одредбите од оваа уредба со законска сила.

Член 2

Роковите за преземање на предметите по започнатите постапки со непосредна спогодба и со јавно наддавање на градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, за преземање на следенето, вршењето и сите активности кои произлегуваат од работите за располагање со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, за преземање на надлежностите за располагање со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, за донесување на Годишната програма, како и за формирање на Комисијата за спроведување на постапки за јавно наддавање и за воспоставување на Електронскиот систем за јавно наддавање на градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија, се продолжуваат за 60 дена од денот на престанок на вонредната состојба.

Член 3

Оваа уредба со законска сила влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 44-2813/1
3 април 2020 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

Врз основа на член 126 став 1 од Уставот на Република Северна Македонија и член 36 став 1 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 10/10, 51/11, 15/13, 139/14, 196/15, 142/16, 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 98/19), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 9 јуни 2020 година, донесе

УРЕДБА СО ЗАКОНСКА СИЛА ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА УРЕДБАТА СО ЗАКОНСКА СИЛА ЗА ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА ГРАДЕЖНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ВРЕМЕ НА ВОНРЕДНА СОСТОЈБА

Член 1

Во Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 90/20), по членот 2 се додаваат два нови Македонија“ број 90/20) по членот 2 се додаваат два нови члена 2-а и 2-б кои гласат:

„Член 2-а

Градежното земјиште предвидено со урбанистички план или урбанистичко-планска документација за плажа, кое било предмет на краткотраен закуп, а временскиот рок за краткотраен закуп е истечен или Договорот за краткотраен закуп е предвремено раскинат, потребно е да биде вратено во првобитна состојба од страна на закупецот, и се забранува понатамошно вршење на дејност од страна на закупецот“.

Член 2-б

„Надзорот над вршењето на дејноста во рамки на градежното земјиште предвидено со урбанистички план или урбанистичко-планска документација за плажа, се врши од страна на Државниот пазарен инспекторат и Управата за јавни приходи, а не постапувањето од страна на закупецот во согласност со член 2-а од оваа уредба, претставува основ Државниот пазарен инспекторат да изврши затворање на објектите.“

Член 2

Оваа уредба со законска сила влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се применува до 31.12.2020 година.

Бр. 44-5217/1
9 јуни 2020 година
Скопје

Претседател на Владата
на Република Северна Македонија,
Оливер Спасовски, с.р.

6. Согласно член 110 алинеи 1 и 2 од Уставот, Уставниот суд на Република Северна Македонија одлучува за согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и на колективните договори со Уставот и со законите.

Согласно член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, владеењето на правото е темелна вредност на уставниот поредок во Република Северна Македонија.

Согласно членот 51 од Уставот, во Република Северна Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Согласно член 63 став 6 од Уставот, Собранието се распушта ако за тоа се изјасни мнозинството од вкупниот број пратеници.

Во делот на Уставот којшто се однесува на „Одбрана на Републиката, воена и вонредна состојба“, со членот 125 е определено: „Вонредна состојба настанува кога ќе настанат големи природни непогоди или епидемии (став 1); Постојењето на вонредна состојба на територијата на Република Северна Македонија или нејзин дел го утврдува Собранието по предлог на претседателот на Републиката, Владата или најмалку 30 пратеници (став 2); Одлуката со која се утврдува постоење на вонредна состојба се донесува со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници и има важност најмногу 30 дена (став 3); Ако Собранието не може да се состане, одлука за постоење на вонредна состојба донесува претседателот на Републиката и му ја поднесува на Собранието на потврдување штом тоа ќе е во можност да се состане (став 4).“

Според членот 126 од Уставот, при постоење на воена или вонредна состојба Владата во согласност со Уставот и со закон, донесува уредби со законска сила (став 1); Овластувањето на Владата да донесува уредби со законска сила трае до завршувањето на воената или вонредна состојба, за што одлучува Собранието (став 2).

Собранието на Република Северна Македонија на седницата одржана на 16 февруари 2020 година, донело Одлука за распуштање на Собранието на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.43/2020).

Во услови кога Собранието не е распуштено, тоа може да донесе одлука со која се утврдува постоење на вонредна состојба, со двотретинско мнозинство гласови од вкупниот број пратеници и има важност најмногу 30 дена согласно членот 125 од Уставот.

Но, ако Собранието не може да се состане, одлука за постоење на вонредна состојба ја донесува претседателот на Републиката и му ја поднесува на Собранието на потврдување штом тоа ќе е во можност да се состане.

Во случајов, претседателот на Републиката, врз основа на членовите 125 и 126 од Уставот на Република Северна Македонија, а на предлог на Владата на Република Северна Македонија до Собранието на Република Северна Македонија утврдил постоење на вонредна состојба на територијата на Република Северна Македонија заради спречување на внесување, ширење и справување со коронавирус КОВИД-19, а согласно пандемиската епидемија прогласена од Светската здравствена организација за нов вид на вирус кој е проширен на сите континенти и ја зафатил и територијата на Република Северна Македонија, бр.44-2329/1 од 18.03.2020 година и врз основа на известувањето од претседателот на Собранието на Република Северна Македонија бр.09-1690/2 од 18.03.2020 година, Претседателот на Република Северна Македонија донел Одлука за утврдување на постоење на вонредна состојба, бр.08-526/2 од 18.03.2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.68/2020). Оваа одлука е донесена во услови кога во Република Северна Македонија Собранието е распуштено со Одлуката од 16.02.2020 година. Претседателот на Републиката, исто така по истекот на рокот на траење на прогласената вонредна состојба од 30 дена, донел и уште четири следователни одлуки за утврдување на постоење на вонредна состојба, број 08-607/2 од 16 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 104/2020), број 08-682/2 од 16 мај 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 127/2020), број 08-729/2 од 30 мај 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 142/2020), и број 08-777/3 од 15 јуни 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.159/2020), со важност до 23 јуни 2020 година.

Поаѓајќи од одредбите на членот 126 од Уставот, дека при постоење на воена или вонредна состојба Владата донесува уредби со законска сила и ова овластување на Владата трае до завршувањето на воената или вонредната состојба за што одлучува Собранието, неспорно е правото за донесување на уредби со законска сила. Ова поради тоа што со Уставот јасно е определено дека кога Собранието не е во можност да се состане, претседателот на Републиката може да прогласи постоење на вонредна состојба, дека одлуката за прогласување се доставува на потврдување на Собранието штом тоа ќе може да се состане. Прашањето за донесување на уредби со законска сила во услови на вонредна состојба, е поврзано со вонредната состојба и неспорно со Уставот е дадено такво овластување на Владата. Не е спорно прашањето од уставно-правен карактер дали Владата има овластување да донесува уредби со законска сила бидејќи со Уставот е дадено такво овластување и постои уставен основ за тоа, ова особено што во концептот на Уставот, Владата останува на должност до изборот на нова Влада и кога мандатот и престанал поради распуштање на Собранието (член 93 став 5 од Уставот), а Собранието се распушта ако за тоа се изјасни мнозинството од вкупниот број пратеници (член 63 став 6 од Уставот).

Оттука, со уредба со законска сила, при постоење на вонредна состојба, Владата може да регулира поинаку одредени прашања коишто се уредени со важечки закони, може да одредува нови рокови, може да ги менува постojните и да носи нови решенија. Но ваквите овластувања не се неограничени. Имено, Уставот има две уставни ограничувања на овластувањето на Владата да носи уредби со законска сила. Првото е, уредбите на уредуваат неопходни мерки коишто се во функционална врска со директно или индиректно соочување и надминување на причините и последиците од вонредната состојба, со водење сметка мерките да имаат легитимна цел, општествена оправданост, да бидат разумни

и пропорционални во светло на што побрзо враќање во редовна состојба (со што во суштина ќе бидат задоволени членовите 125 и 126 од Уставот). Второто ограничување е уредено во членот 54 од Уставот, чие задоволување бара ограничувањето на слободите и правата во вонредна состојба да не може да биде дискриминаторско по основ на пол, раса, боја на кожа, јазик, вера, национално или социјално потекло, имотна или општествена положба. Во вонредна состојба не може да се ограничат правото на живот, забраната на мачење, нечовечкото и понижувачко постапување и казнување, правната одреденост на казните дела и казните, како и на слободата на уверувањето, совеста, мислата и вероисповеста.

Со член 15 став 1 од Европската конвенција за заштита на човековите права, е утврдено дека во случај на војна или некоја друга општа опасност, која го загрозува животот на нацијата, секоја Висока страна договорничка може да презема мерки кои отстапуваат од обврските предвидени со оваа Конвенција и тоа строго во согласност со барањата што ги наложува ситуацијата и под услов таквите мерки да не бидат во спротивност со другите обврски што произлегуваат од меѓународното право.

Поаѓајќи од изнесените норми од Уставот на Република Северна Македонија и одредбата од Европската конвенција за заштита на човековите права, а имајќи ја предвид и настаната состојба со прогласената вонредна состојба заради епидемијата од заразна болест, се оцени дека со донесената Уредба со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба, донесена на 3 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.90/2020) соодветно се делува и координира областа на предметната материја од Законот за градежно земјиште, во услови на траење на вонредната состојба, посебно во делот на продолжување на роковите за 60 дена од денот на престанок на вонредната состојба. Притоа не се задира во ново регулирање на права и обврски кои произлегуваат од Законот и се задржува на избалансирано координирање во материјата од овој дел на општествениот живот, во период кој не е редовна состојба и се настанати вонредни околности на институционалното работење и субјектите во однос на користењето на градежното земјиште. Оттука, за оспорената Уредба со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба бр.44-2813/1 од 3 април 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.90/2020), не може основано да се постави прашањето за несогласност со одредбите од Уставот на кои се повикува подносителот во иницијативата.

Од анализата на Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба, бр.44-5217/1 од 9 јуни 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.154/2020), произлегува дека таа е донесена 14 дена пред завршување на вонредната состојба на 23 јуни 2020 година, и со неа се додаваат два нови члена, 2-а и 2-б со кои се регулираат права и обврски во директна врска со субјекти поврзани со закуп на градежно земјиште. Со новите одредби од Уредбата со законска сила се наложува градежното земјиште предвидено со урбанистички план или урбанистичко-планска документација за плажа, а кое било предмет на краткотраен закуп кој истекло или договорот за краткотраен закуп е предвремено раскинат, веднаш да биде вратено во првобитна состојба од страна на закупецот и се забранува понатамошно вршење на дејноста од страна на закупецот. Понатаму, се уредува дека надзорот над вршењето на дејноста во рамки на градежното земјиште

предвидено со урбанистички план или урбанистичко-планска документација за плажа, ќе се врши од страна на Државниот пазарен инспекторат и Управата за јавни приходи, а не постапувањето од страна на закупецот претставува основ Државниот пазарен инспекторат да изврши затворање на објектите.

За Судот не е спорно ограничувањето на правата со цел здравствена заштита во услови на пандемија и прогласена вонредна состојба на територијата на Република Северна Македонија поради корона вирусот, кое важи за сите граѓани.

Меѓутоа, имајќи ја во предвид оспорената уредба со законска сила со која се дополнува Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба, се постави прашањето дали регулирањето на правата и обврските од предметната материја на начин како е тоа уредено, при што определува и дека оваа Уредба со законска сила ќе се применувала до 31.12.2020 година, односно и во редовна состојба во општеството, има врска со спречување, ширење, заштита и справување со Ковид-19. Дали е ваквата регулатива пропорционална и го оправдува јавниот интерес во едно демократско општество, односно дали е неопходно потребно да се регулираат права и обврски од законска материја во надлежност на законодавната власт, со уредба со законска сила од страна на Владата, во областа од општествениот живот во сферата на имотно-правни односи со градежното земјиште, чие регулирање и решавање на правата и обврските било и е константно прашање на односи во рамки на правниот систем во редовна состојба.

Пред Судот се постави прашањето дали причината која е основа за донесување на уредби со законска сила во вонредна состојба, а тоа е постоењето на заразна болест, може да биде и причина која го оправдува режимот уреден со оспорената Уредба со законска сила со која се дополнува Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба. Дали со постоењето на заразната болест може да се оправда како неопходно потребно и легитимно регулирањето на односите на закупците на градежното земјиште во делот на плажите. Задирањето со правна регулатива преку уредби со законска сила во правата и обврските на закупците на градежно земјиште, како и во властувањата, а во услови на општа пандемија во која се наоѓаат граѓаните и на територијата на Република Северна Македонија, би можело да има основ доколку постои сразмерност и поврзаност на мерките за ограничување со настанатата состојба заради постигнување на поставените здравствени цели за запирање на ширење на епидемијата. Меѓутоа, во случајов со одредбите на второоспорената Уредба со законска сила, нема мерки туку има режим на регулирање на односи, и оспорената уредба со законска сила не ги исполнува критериумите односно оправданите причини кои би биле насочени кон заштита на јавниот интерес во услови на постоење на епидемија од заразна болест, поради која била прогласена и вонредната состојба во земјата.

Оттука, во услови на постоење на заразна болест и постоење на општата опасност за зараза на населението, генерално мерките со уредбите со законска сила треба да се однесуваат на ограничувања на права и обврски коишто се неопходни за заштита на јавниот интерес, меѓутоа во случајов се постави основано сомнение за уставноста на донесената Уредба со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба. Судот оцени дека за оспорената уредба може да се постави прашањето за согласност со член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот, како и со член 15 став 1 од Европската конвенција за заштита на човековите права.

Од овие причини, Судот утврди и дека има основ за изрекување на времена мерка согласно член 27 од Деловникот на Уставниот суд на Република Северна Македонија, за запирање од извршување на одредбите од Уредбата со законска сила за дополнување на Уредбата со законска сила за примена на Законот за градежно земјиште за време на вонредна состојба.

7. Поради изнесеното, Судот одлучи како во точките 1, 2 и 3 од ова решение.

8. Ова решение Судот го донесе во состав од претседателот на Судот, Сали Мурати и судиите: Насер Аждари, Елена Гошева, Никола Ивановски, Јован Јосифовски, д-р Осман Кадриу, д-р Дарко Костадиновски и Вангелина Маркудова.

У. бр. 209/2020
8 јули 2020 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Северна Македонија,
Сали Мурати, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА И ВОДНИ УСЛУГИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА 2372.

Врз основа на член 24 став (1) точка 1) алинеја 17 од Законот за енергетика* („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19) и член 13 од Правилникот за лиценци („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.51/19, 54/19, 214 и 114/20), Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија на седницата одржана на 20 јули 2020 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО СО СУРОВА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИО- ГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ - ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО СО МАЗУТ (М-1)

1. На Друштвото за производство, трговија и услуги РКМ ДООЕЛ Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија на големо со Мазут (М-1).

2. Лиценцата за вршење на енергетска дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија на големо со Мазут (М-1) е дадена во Прилог, којшто е составен дел на оваа одлука.

3. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“ и на веб страницата на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија.

УП1 бр. 11-91/20
20 јули 2020 година
Скопје

Претседател на
Регулаторна комисија за
енергетика и водни услуги на
Република Северна Македонија
Марко Бислимоски, с.р.

Прилог:

ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО СО СУРОВА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИОГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАН- СПОРТ - ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО СО МАЗУТ (М-1)

1. Назив и седиште на носителот на лиценцата
Друштво за производство, трговија и услуги РКМ ДООЕЛ Скопје, со седиште на ул. Даме Груев бр.16 Скопје-Центар, Република Северна Македонија

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија на големо со Мазут (М-1)

3. Датум на издавање на лиценцата: 20 јули 2020 година

4. Датум на важење на лиценцата: 14 април 2025 година

5. Евидентен број на издадената лиценца: НД-ТРГ-62-2020

6. Единствен матичен број: 7081782

7. Единствен даночен број: 4080015555341

8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на дејноста трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт.

Како трговија на големо, во смисла на оваа лиценца се смета купување од земјата и странство на Мазут (М-1), заради натамошна продажба на трговци или потрошувачи во земјата и странство.

9. Капацитети со кои се врши енергетската дејност

За вршење на енергетската дејност ќе се користи еден резервоар за складирање на Мазут (М-1) со волумен од 1039 m³, на КП бр. 589, КО Хамзали, во сопственост на Акционерско друштво ОРАНЖЕРИИ с.Хамзали Босилово, закупен од страна на Друштвото за производство, трговија и услуги РКМ ДООЕЛ Скопје.

Носителот на лиценцата е должен во секое време да поседува или да има обезбедено право на користење на склад во кој се складира Мазут (М-1), со капацитет определен со прописите со кои се уредува трговијата со нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт.

Носителот на лиценцата е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика за секоја промена на расположливиот капацитет за складирање на нафтениот дериват, најдоцна во рок од 30 дена по настаната промена.

10. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност трговија на големо со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија на големо со Мазут (М-1), носителот на лиценцата може да ја врши на територијата на Република Северна Македонија и во странство.

11. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди сигурно и безбедно снабдување со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт,

- обезбеди нафтени деривати, биогоривата и горивата за транспорт со кои врши трговија да ги исполнуваат пропишаните норми за квалитет,

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа,

- ги почитува техничките правила, нормативи и стандарди за работа на енергетските објекти и опрема,

- доставува податоци и информации согласно Правилникот за начинот и постапката за следење на функционирањето на пазарите на енергија,

- доставува известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност,

- да води одвоено сметководство за секоја поединечна енергетска дејност што ја врши или други дејности кои ги извршува,

- овозможи непосреден увид по барање на Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија, во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за лиценци, и

- ги почитува правилниците и другите прописи кои ги донесува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон.

12. Обврска за доставување на Годишен извештај за работењето

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 31 март во тековната година да достави Годишен извештај за работењето, вклучувајќи го и извештајот за финансиското и деловното работење во претходната година.

Годишниот извештај со сите прилози задолжително се доставува и во електронска форма.

Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

1) опис и обем на вршењето на енергетската дејност во текот на годината,

2) годишна завршна сметка со сите прилози,

3) преземени мерки во текот на извештајната година за: - заштита на објектите и опремата од надворешни влијанија и хаварии и осигурување на објектите и опремата за вршење на енергетска дејност,

- безбедност и здравје при работа,

- кадровска екипираност, обука и стручно усовршување на вработените,

- заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето,

- извршување на мониторинг на работењето,

- вршење на дејноста во услови на кризна состојба, промена на условите на светскиот пазар, како и воена и војна состојба,

4) извршување на годишната програма за ремонти,

5) реализирање на планот за работа кој што се однесува на соодветната година,

6) извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли.

13. Менување, продолжување, пренос, престанување, суспендирање и одземање на лиценцата

Менување, продолжување, пренос, престанок, суспендирање и одземање на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика* и Правилникот за лиценци.

14. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Ако носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија ќе преземе мерки согласно Законот за енергетика* и Правилникот за лиценци.

2373.

Врз основа на член 191, став (4) од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 96/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19) и член 7, став (1) од Правилникот за повластени производители коишто користат повластена тарифа („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 116/19), а постапувајќи по Барањето за донесување на решение за стекнување на привремен статус на повластен производител бр. УП1 бр. 08-127/20 од 24 јуни 2020 година на Друштвото за производство и промет со електрична енергија АЛ ХИДРО ГРУП ДООЕЛ Скопје, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија на седницата одржана на 20 јули 2020 година, донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА ПРИВРЕМЕН СТАТУС НА
ПОВЛАСТЕН ПРОИЗВОДИТЕЛ**

1. На Друштвото за производство и промет со електрична енергија АЛ ХИДРО ГРУП ДООЕЛ Скопје, со седиште на ул. 9ти Мај бр.36/19 Скопје - Центар, му се издава решение за стекнување на привремен статус на повластен производител за хидроелектроцентралата МХЕЦ Жаба со реф. бр.254 со планирана моќност од 230 kW и со локација на водотекот на река Жаба.

2. Податоци за носителот на решението:

- назив и седиште: Друштво за производство и промет со електрична енергија АЛ ХИДРО ГРУП ДООЕЛ Скопје, со седиште на ул. 9ти Мај бр.36/19 Скопје - Центар;

- единствен регистарски број на електроцентралата: РР-SH-251;

- назив на електроцентралата: хидроелектроцентрала МХЕЦ Жаба со реф. бр.254;

- податоци за локација на електроцентралата: на водотекот на река Жаба;

- планирана моќност на електроцентралата: 230 kW (согласно Договорот за концесија за користење на вода за производство на електрична енергија од мала хидроелектрична централа МХЕЦ Жаба со реф. бр.254 склучен помеѓу Министерството за животна средина и просторно планирање бр.11-4314/1 од 17 јули 2018 година и Друштвото за производство и промет со електрична енергија АЛ ХИДРО ГРУП ДОО Скопје со бр. 26-1/18 од 18 јули 2018 година);

- планирано годишно производство на електрична енергија од електроцентралата: 1.050.000 kWh;

- рок во кој електроцентралата треба да биде пуштена во употреба: 17 јули 2021;

- датум на престанок на важење на ова решение: 17 јули 2021.

3. Носителот на ова решение може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија за продолжување на важноста на ова решение во постапка утврдена во член 10 од Правилникот за повластени производители коишто користат повластена тарифа.

4. Носителот на ова решение е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија за секоја статусна промена, промена во сопственичката структура, промена на техничко-технолошкото работење и промена во формата, називот и седиштето, наведени во ова решение, согласно член 9 од Правилникот за повластени производители коишто користат повластена тарифа.

5. Со денот на влегување во сила на ова решение, Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија го запишува носителот на ова решение и електроцентралата во Регистарот на повластени производители коишто користат повластена тарифа.

6. Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги на Република Северна Македонија го доставува ова решение до барателот, Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање, Агенцијата за енергетика на Република Северна Македонија, Операторот на пазарот на електрична енергија и Операторот на електродистрибутивниот систем.

7. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а се објавува во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

УП1 бр. 08-127/20
20 јули 2020 година
Скопје

Претседател на
Регулаторна комисија за
енергетика и водни услуги на
Република Северна Македонија,
Марко Бислимоски, с.р.

**КОМОРА НА ИЗВРШИТЕЛИ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
2374.**

Врз основа на 78 став 1 т. ж) в.в. со член 71 став 1 точка б), од Законот за извршување („Службен весник на РСМ“ бр. 72/16, 142/16, 233/18 и 14/20), Управниот одбор на Комората на извршители на РСМ на седница на ден 9.7.2020 година, донесе:

РЕШЕНИЕ

СЕ БРИШЕ ОД ИМЕНИК НА ИЗВРШИТЕЛИ Васил Донеv со адреса на живеење на ул. 11-ти Септември бр.54 Струмица, упишан во Именикот на извршители при Комората на извршители на РСМ како извршител под реден број 49.

Ова решение влегува во сила на ден 20.7.2020 година.

Образложение

На ден 28.2.2007 година со Решение на Министерот за правда бр.09-1461/1 лицеvо Васил Донеv беше именувано за извршител на подрачјето на Основен суд Струмица и Основен суд Радовиш. Врз основа на чл. 33 став 5 од Законот за извршување („Службен весник на Р. Македонија“ бр.35/05, 50/2006, 129/06), извршен е упис на извршител Васил Донеv во Именикот на извршители што се води од страна на Управниот одбор при Комората на извршители на РСМ како извршител под реден број 49.

На ден 19.6.2020 година со Решение бр. 09-1685/1, со кое Министерот за правда како надлежен орган согласно чл. 71 став 1 точка б) и став 2 од Законот за извршување („Службен весник на РМ“ бр. 72/16, 142/16, 233/18 и 14/20), донесува решение за престанок на должноста извршител Васил Донеv именуван за извршител на подрачјето на Основен суд Струмица и Основен суд Радовиш, со датум на престанокот на должноста на ден 20.7.2020 година, поради навршување на 64 години возраст согласно закон.

Комората на извршители на РСМ, во рамки на своите овластувања, на ден 9.7.2020 година врз основа на член 78 став 1 т. ж) од ЗИ, спроведе бришење на извршител Васил Донеv од Именикот на извршители кој го води Управниот одбор на Комората на извршители на РСМ, со што на истиот му престануваат сите обврски спрема Комората на извршители на РСМ.

Согласно горенаведеното, Претседателот на Управниот одбор на Комората на извршители на РСМ, одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Бр. 03-337/3
9 јули 2020 година
Скопје

Комора на извршители
на Република Северна Македонија
Претседател на Управен одбор,
Зоран Димов, с.р.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

ISSN 0354-1622

2020191

Претплатата за 2020 година изнесува 12.200,00 денари.

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница НАПРЕДОК ДООЕЛ Тетово.